

TLAMTLING TEIN LIM

FINISHING WELL

Dr. Brian Bailey

TLAMTLING TEIN LIM

A tialtu Dr. Brian Bailey

A zultu Paul nih Khrihfa nunnak cu tlik aa zuam liomi bantuk ah a tahchunh. Hi tin lungthawhna bia a chim, “Hi tlik in a nganmi tehte bu nih khan kannih cu an kan kulh. Cucaah cun lam a kan dawntu thil paohpaoh le kan tlaihchan pengmi sualnak vialte kha hlaw hna u sih law kan hmai i chiahi tlik zuamnak ah khan i zuam u sih. Jesuh kha fek tein i zohchih u sih, amah cunghah cun kan zumhna cu a hramthawk in a dongh tiang a um. Hmailei lunglawmhnak aa ruahchanmi ruangah khan vailam cunghah i thihning zohnak cu zehmanh ah a rel lo i atu cu Pathian bawi thutdan orhlei kam ah khan a hung thu cang. Hebru 12:1-2. Tlik zuam tikah cun, a donghna khan rel a si.

No lioah pastor rian a rak tuanmi ka rak si i ka cawlcanghna ah hi bia cu biatak hrimhrim ah khan a rak cang. Nam chumnak tam tuk ka rak tuar ruangah, Bawipa nih ka nunnak kha a ka lak i vancung ah a ka lak dingah zaangfah ka hal. Ka thlacamna kha a theih tikah, zankhat ah zinglei suimilam pathum tlik ah a ra i a rak ka thangh. Ka ihkhun cunghah khan tlawmte a hung dir i, keimah zong ka pum in ka chuak ve i Amah sinah ka dir ve.

Ka tang i a ummi ka pum kha ka zoh tikah, ka nunnak a dih kha cu ka hngalh ko caah hi vawlei cunghah hin cun Bawipa rian ka tuan kho ti lai loh tiin ka ruah. Ka ngaih a chia tuk ko nain, van mi nih cun a vun i mer i van lei ah a ran khawh chungin khaulawlawn hram kan i thawk thlapa le arfi hna zong kha kan lonh dih hna. Kan kal chin lengmang tikah vancung kutka hna cu an fiang chin lengmang, ceunak rianrang tukin a kal kan timi nak zong in kan rang deuh. Kan naihchin lengmang tikah ka lungput cu a rit deuhdeuh.

Cu suikutka hna hmai i kan i dinh tikah cun, ka nun chung i ka sining vialte kha ka chuahka in ka thih tiang hmanthlak in a chang tete in an vun langhter. Ka hmanthlak a cheu hna cu chuah lo awkah Bawipa ka nawl caah an chuah hna loh. (Blank) a lawngpi in an chiahi hna, zeichahtiah ka sualpalhna kong kha an si. Cu palhna ka tuahmi hna cu cazin (record) chungah an chiahi lo caah Bawipa cu thangthat in um ko seh.

Cun Pathian nih ka nunnak ca i a rak suaimi kha an ka hmuhsak, vawlei hramthawk hlan in hi kong cu biakhihna nih a rak nenh cang. Thih caan tlin lo i a thimi ah ka ruah caah, ka ngaih a chia tuk. Cu ti lungretheih harnak ka ton liopi ah cun, ka hung au i vawlei ah Bawipa duhna tinter

awkah hung ka thlah ko u ka ti hna. Hi ti ka nawlmi hna ah khan an hna a tla i, zeichaw thawng hmanh thei tung loin, ka sir i a ummi vanmi nih cun a vun i mer i a ran khawh chungin vawlei ah kan tum i ka ihna ah kan hung phan. Ka pum cu a rak um ko, aa hngilh hluahmahmi ka nupi pawng te ah a rak ril ko. Vancung mi nih a vun ka tongh i ka pum chungah ka kir than.

Hnu deuh ah Bawipa kha zeichah hitin nan ka umter tiah ka hal tikah, Bawipa nih Ami hna cu Khrih nih biaceihna thutdan cunghah i a thut tikah biaceih ding an si caah kha hna kha ralrinnak peknak ca ah a si a ti. Vawlei i kan tuahsarnak lawng in a phi kan pe kho lai loh, Amah Bawipa nih a kan fialmi rian kan tuan le tuan lo zong kha zoh in biaceih a si lai. Tlik zuamnak chungah tha tein kan i zuam i Pathian tumlahmi kha kan nunnak caah tinter kan i zuam lai, hi kong he aa pehtlai in ruah awk phun thum kan ngei. Kan ziaza kan thanchoter lai, Pathian rian kan tuanmi ah awngminnak kan ngei lai, i cu rian kan tuanmi ah cun theipar kan ngei lai.

ZIAZA

Kan nun chungah cun ziaza hi kap tampi caah a hermi a si, zeichahtiah ziaza nih hin vancung kutka kan luhnak le luh lonak kha a khiah lai. Cu a si caah Pathian rian a tuanmi hna caah ziaza hi a biapi tuk, zeichahtiah a ziaza cunghah hrampi a dirh i, Pathian nih rian a pekmi ah a dir khawh le dir khawh lo kha a lang lai. Pathian rian a tuanmi, mi ngan pipi hna le Khrihfabu tampi an tlukrilhna kong kha ka theih zeichahtiah Pathian rian a tuantu hna nih sualnak nganpi chungah an tla. Cu a si caah Amah thianna le dawtnak le fimnak ah Amah bantuk si awk kha kan ruat peng lai. Hi vawlei cunghah hin lung mansungmi hna nakin min that hi a sunglawi deuh.

Hla i hla (song of songs) 1:6 nak ah ‘Shulamite’ nih hitin a chim, “Misur dum cawngtu ah an ka ser; asinain ka misur dum congah khan ka daithlang,” tiah a ti. Hika ah hin minu nih midang thlarau kha cu fel tein a zohkhenh khawh ko zongah, amah misur dum (amah thlarau lei i a cawlcanghna ah cun) san a tlai loh. Thiang Thlarau theipar in kan thinlung cu a khah awk a si (Kalati.5:22-23) i fimkhur ngaiin ram le hling hna nih kan cunghah hram an thlak nakhnga lo kan i ralring lai. (A duhna cu tita riantuanna)

kha a ti hnawhchan. (Kalati 5:19-21). Hebru 12:14 nak nih thiannak kha zulh dawi awkah a kan chimh, thiannak loin cun Pathian cu ahohmanh nih an hmu kho lai loh.

A cheu nih cun hitin an ti, “Khrih nih a cham dih cang caah kannih tuah khawh dingmi zeihmanh a um ti loh an ti. A thiangmi nun zia kha kan ngei kho fawn tung loh.” An ruahmi ah cun an lam le an piahtana vialte zong Amah nih a theih dih ko tiah an ruah, Amah nih a theih a hngalh hna a si ahcun, zeicah a nawl an ngaih ne lo. Kan iralring ngai lai, zeicahtiah Pathian nih kan nun chung i sualnak vialte tei awkah a vel kha a kan pek. Paul zong nih hitin kan um awk a si tiah a chim, “hi thil vialte hna chungah hin a kan dawtu thawngin kannih cu teitu kan si,” tiah a ti (Rom 8:37). Bia dang in kan chim ah cun, kan nun chungah hin ngaihthiamnak hal awkah zeihmanh hman awk kan ngei loh, zeicahtiah Pathian nawl kha kan ngai loh, asinain ‘sualnak a karhna hmun ah khan Pathian vel cu a karh chinchin ve,” (Rom 5:20).

Ziaza leiah tha tein thanchonak dingah a hmaanmi biakhiahnak ngeih a herh. Biakhiahnak kan ngeih hlan ah “Bawipa, hi thil a donghna ah zeidah a cang te lai,” tiah Bawipa kha kan hal lai. Sunghtlaknak lam lei kal kha cu kan duh lo asiloah a hnuah thihnak a simi lam ah khan cun kal kan duh loh.

Switzerland ram i Pathian rian ka rak tuan ka hrawngah hin Oxford le Cambridge ah ‘theology’ Pathian kong cawn dingah ka rak i ruat: Cu ti khua ka rak ruah lioah cun Pathian nih a vel in hmuhnak a rak ka pek i vancung mi pahnih kha a ka pek. Cu vancung mi pahnih hna cu an i lo ngai te, an i lawh tuk caah ka thleidang kho hna loh. An i dawh veve fawn (2Kor.11:14). Ka hmai ah an dir, pakhat vancung mi hnulei ah cun lam pakhat a um. Vancung mi pakhat hnu i a

ummi nih cun a kalnak lam kha university (sianghleiruun) kha a hoih, cu sianginn cu ka hei zoh tikah an sayate hna kha Satan (khuachia) nih chiti a thuhmi hna lawngte an si. Cun cu lam cu a lo. Cuka hmun i ca ka cawn ahcun thlarau leiah a lotlau dingmi ka si kha ka theih.

A dang vancung mi pakhat ka hmai i a dirmi tu nih cun a ding i dinnak a simi lam, a ceu chin lengmangmi kha a ngeih “zingka ceunak, chunlaicer tiang in a ceu chin lengmangmi bantuk a si,” (Phungthlukbia 4:18). “Bawipa nih hung ka zum law kan hruai lai i kan cawnpiak lai i ka bia in hmuhsaknak kan pek lai,” a ti. Biatak kha ka vun in thlah hnawh lai, Greek ca cawn zong a herh loh asinain velngeihnak cotintu cu a herh,” tiah a ti. Dawtnak in, Pathian nih Amah zum kho dingin a vel kha a ka pek. Piahtana a simi ah cun, kan ruahnak kokek sining kha i bochan riangmang i thil kalpi kan hmang, cu thil cu a tha ti zongah kan ti. Asinain Pathian nih a donghna a phichuak cu a rak hmuh cang.

Billy Graham nih hawi pakhat a rak ngeih i a min ah Charles Templeton ti a si. A hramthawk Pathian rian an tuan ka ah cun amah nih Billy Graham nakin minung tam deuhpi kha a ngeih, mibu a sin i a um lengmnagmi hna hi 40,000 tluk an si tawn. Asinain ca cawn than kha aa tim. Cucaah Yale University ah a kal i, a zumhna kha a thlau. A donghna i ca a tial le bangmi hna cu a zuar a nuam bikmi cauk, Pathian a um loh tinak kong kha a si. A thih lai te ah Jesuh kong hi zeitindah na ruah tiah bia an hal. Mah hi Strobel cauk chungin a rak chimmi bia kha a si, “Zumh Ning” tiah cu cauk a min cu an sak: Strobel nih Jesuh nunnak kong kha a khing a thlaiter i a halmi ah, Templeton nih Jesuh cu mi mak a sinak kong kha a fak a thangthat i, minung a simi hna lakah a biapi bik in a rak i semmi a si,” tiah a ti.

THA TEIN A DIH
by Brian Bailey - page 2

RAITHAWINAK TAKTAK
by Paul Caram - page 8

TLANG HNA LE HMUNRAWN HNA
by Norman Holmes - page 12

ZION

Vol 18 # nak
NORMAN HOLMES
CA TIALTU
CARLO AGWLAR
A LENGPHAWCUNG

ZION RIANTUANNAK cu
bu thleidannak um loin Bawipa
nih a cawisanmi a si i Khrihfa hruaitu
sinak ah timhlanhna le i thomhna kha
a bawmh. Hi ruangah hi Magazin hi

Cun Templeton nih lunghno ngaiin a vun chim thanmi ah cun, “Keinih cun ka tanh ti loh,” ti hi a si. A mitthli a hung luang i a kehlei kut kha a vun thlir i a hmai kha aa phenhnak, a tah pah in a liang hna kha a thlir chel a thumh chel tiin a tuah.

Kan nunnak a dih lai i kha ti tette khan kha cu kan duh loh. Charles Templeton zong nih hin a ca cawnnak a dongh lai ah zeidah a cang te lai tiah Pathian kha rak hal seh law a nunnak phundang piin a um ko hnga. Kan nun chung i tlikzuamnak ah hin zeitindah kan tlam a tlin lai i kan dongh lai timi hi a biapi ngaimi ah chiaah a herh.

Phungchimtu 11:3 nih hitin a kan chimh, “Thingkung cu khuzei lei hoih paoh hmanh in tlu hmanh seh law a tluknak ah khan a ril ko.” Solomon siangpahrang zong nih hin mi pakhatkhat a thih i zungzal thlarau in a nunnak ding kong kha a rak chim lengmang ve. A si tak, Peter 1:11 nak ah a um bantukin vancung pennak chungah cun duhdim ngaiin kan tlongleng te hna lai.

PATHIAN RIAN

Hi thil hna hi kan ruah tikah Khrih ziaza lawng nih kan chung i rian a tuanmi zong a za rih loh. Hi vawlei cung kan nun lioah hin kan nunnak caah tinhmi a tlamtlintler kha a herh tawn. Kan rian kha kan lim a si ahcun Pathian nih a ruahkhanmi zungzal nunnak laksawng lawng kha kan hmu lai maw. Pathian rian paoh ah hin kan i tel a herh, zoh sawh in kan zoh awk a si loh.

Lentecelh le leknak a zohmi hna nih cun an au kho lai, asinain zehmanh an limmi cu a um lai loh. Midang nih laksawng an lak kha cu an hmuh lai. Khrih nih Biathlam 38:11 nak ah a rak chim cang bantukin, “Ahohmanh nih nan suiluchin in lakpiak hna hlah seh.” Cu a si caah Khrihfa nuncan ah hin member chungtel sawhsawh va si i va than lawng kha a za loh. Pathian rian ah khan kan i tel hrimhrim lai i kan umnak paoh kha amah biaknak le a rian in kan thanter lai.

Thla kan cam peng lai, Bawipa, ze rian dah lim awakah na ka chiahpiakmi a si? cun ni khat hnu ni khat amah nawl ngaihna he kan kal lai, cuti kan tuah ahcun Pathian nih kan nunnak ca i aa tinhmi biathlam kha a vun phuan ve lai.

Kan riantuanmi kha a thang i a tlingmi a si le si lo kha kan ngiat peng lai. Thlacamnak in siseh, Baibal ca relnak in siseh, Pathian nih a pek cangmi hna tinhmi a tlam a tlintermi hna mifim mi hna ruahnak pekmi zong kha ngaih a herh.

Hlan lio mithiang mi hna nih teinak an hmuhmi cawn awk a tlakmi kha theih cawn awakah thohkhan a si, cu midang nih an palhmi kha zoh i, kanmah nih kha bantuak palhna kan ngeih lo dingah theih le cawn a herh.

Vancung ah cun, Pathian nih a pennak kha a kalpi peng. Mikip nih tuan awk rian an ngei. Vancung luh i timhtuahnak caah cu rian cu hi vawlei ah thawk ding a si. Pathian nih nangmah ca i an chiahpiakmi tuan awk rian le Pathian nih Amah riantuan awakah an chiahpiakmi kha kawt tuah hna, hi vawlei cung i rian nan tuanning cio in nan umnak hmun cu serpiak a si lai. Na lung dong hlah. Tha tein naa zuamnak kha thawk law tha tein dihter tuah! Pathian nih na nunnak ca i an chiahpiakmi rian kha lim tuah.

A THEITLAI

Kan hung thangcho deuh i kan rian kan vun i hmang, an i tinhmi cu thei tha tlai kha a si ko — cu theitlai cu zungzal in a hmun lai, Johan 15:16. Kan thancho deuh i kan thil ti khawhnak le pahrang hna kha kan vun hman tikah, kan theitlai cu a tam chin lengmang ve lai.

Johan 15:8 “Nannah nih thei tampi nan tlai thawngin ka Pa sunparnak kha nan langhter i cuticun ka zultu i nan i canning cu a si.” Thei tampi kan tlai tikah cun Pathian cu hlorh le sunparnak coter a si. Thingthei dum congto pa kha zeitindah thingkung nih a hlorh? A thei tampi tlaipiaknak in.

Voi khat cu kan hawipa nih a thingthei dum ah a rak kan kalpi i, cuka thingthei kung lakpi ah cun ka rak um bal. Thei tampi a tlaimi thingthei kung an ngeihmi hna kha an zohthla ngaingai hna, kan vun naih chin lengmang tik hna ah, hitin an ti, “Hi thingkung i a tlaimi thei hi zoh hmanh uh!” tiah an ti. Cu bantuak lung-lawmhnak cu vancung khua a ummi Kan Pa zong nih

minung hna kha zoh in a hman ve. Kon sining kha A hmuh tikah hitin A chim ve lai, “Mah fapa nih hin a ka hlorh i sunparnak a ka pek; Thei a tlai i a chuahtermi vialte kha zoh hmanh! Mah fanu nih hin sunparnak a ka coter, thei a tlaimi vialte hna khi zoh hmanh! Bawipa nih cun thei tampi kan tlai le tlai lo kha a zoh.

Thlaici vawlei thatnak in a tlami kong kha bianabia in a chim. Cu thlaici nih cun, let sawm thum, let sawm ruk le let zakhat tiang in thei an tlai. Let sawm thum timi cu tinhmi hmuichon ah sawm sarih a duh. Cu bantuak cun let sawm ruk zong nih cun tinhmi hmuichon khennak dingah sawm li a duh ve (Genesis 26:12) nak ah Isaac nih a rak tuah bantukin,

Amah velngeihnak thawngin tlinnak caah let zakhat a phanmi theitlaimi sinak kha kan kawl ve lai.

Vancung khua ah a biapi ngaimi an kan hal dingmi bia halnak kha a um lai: Na nunnak caah zeidah na buah cang? vawleicung i caan tha kan ngeihmi hna hi zeitindah kan hman? Ni khat ah suimilam 24 caan tha a kan pek. Cu suimilam 24 cu zeitindah kan hman cio? A cheu nih an caan tha cu TV zohnak ah an hman. Hihi cu a pingin caan tha hmanmi kha a si. A cheu nih cun heh tiah lek an i zuam i a cheu nih cun ‘video in lente celhna an ngei. Caan tha vialte a ping i kan hmanmi vialte hna kha vancung ah an kan langhpiak cio tikah cun mitthli he kan khat te hna lai. Cu a si caah zeitindah kan caan tha hna hi hmang u sih law a that hnga? Thei a tlai ngaimi Khrihfaba kan si hna maw?

Thei tampi kan tlai zongah Bawipa nih cun sining a thami, pang a thami thingthei lai kha a duh (Matthai 7:19-20 kha zoh) Genesis 22:17 ah Bawipa nih Abraham kha thlarau lei Pa a si caah biakamnak a pek. Cuka ah cun hitin A chim, “na ci hna cu van arfi zat le rili kam i a ummi thetse zat ah ka karhter lai,” tiah a ti. Kannih Pathian cu thil a karhsotertu Pathian a si. Kan nunnak a donghna leiah karhsonak kha kan cawlcanghpi lai, a chap, chap lawng kha si loin. A biapi ngaimi kanmah le kanmah bia kan i hal dingmi cu, “Pathian nih a karhsotermi thil ah ze thatnak dah tel a herh hnga,” timi hi a si.

Abraham nunnak kan zoh tikah, bia a kammh ciami a fapa chung chuak in karhternak lawng kha si loin. Isarael phun hlei hnihnak karhsonak zong kha aa tel ve. Ishmael a fapa le pa 12 hna zong kha a karhsoter hna. An tefa hna cu ‘Middle East’ “nichuah ram lai fang” ah million tam piin an um, a tam deuh hna kha cu Israel ral ah an i cang.

Kan chan he aa tlakmi bianabia ka vun in pek. Kan hnulei kum tampi lioah khan Khrihfaba bu khat ah ka rak um, Pathian nih bia a ka cahmi ah cun hi Khrihfaba hi ka karhter lai ti hi a si. Asinain, hi bia he hin ralrin pekna bia zong a um ve. Apple thei pum hnih ka hmuh — pum khat in suimui sam a keng i duh a nung ngaimi a thaw ngaimi kha a si, a dang pakhat cu cangai he aa lomi apple a si i, a thur i ei awk a tha lomi kha a si. Pathian nih hi Khrihfaba cu a karhsoter ko lai, asinain ralrin awk an herhmi ah zei bantuk thei hi dah karhso a herh ti hi a si. Cu thingthei tlai cu duhnung a si i a thawmi apple a si lai maw, asiloah cangai bantuk a si i a thur i ei awk a tha lomi apple dah a si lai? Kum tampi hnu ahcun hi Khrihfaba cu a thangcho ciammam i chungtel thong

tampi a ngei, asinain hruaitu sinak ah duh a nung lomi zia kha aa cawh lengah, piahtana zong tampi a um rih. Ngaihchiat awk ngai a simi ah, hi Khrihfaba hna hi ka vung leng ta hna i, cu lioah cun Bawipa nih hi Khrihfaba cu a thaw lomi, cangai sa bantuk he aa lomi apple thei bantuk an si a ti. Asinain, hi apple phun hnih hna hi thlarau lei theitlai awkah kan thanter hna a herh, kan i zuamnak ah thei tampi a tlai ko lai. Kan nunnak hmunhna ah kan rian kha tha tein kan lim a si ahcun, Khrih sinin thangthatnak kha kan hmuh lai, “A bawipa nih cun, sal tha, sal zumh awktlak, Ralut law ka lunglawmhnak hi i hrawm ve,” tiah a ti. (Matthai 25:23)

KAN THIH TIKAH

Kan thih tikah, Bawipa hrimhrim nih asiloah Amah vancung mi hna kha a ratter hna lai i vancung ah ‘direct’ in an kan kaipi lai. Hi kong cu French nu, ngaknu kum 22 a min ah Madeline a simi in tettekhan ka duh. Amah cu Switzerland i Baibal sianginn kan ngeihmi ah Baibal ca a cawng, a zawnak a zual hlan thlarau chungah, zingka tuante ah a tho tawn i, Pathian kha a kawlnawn.

Amah cu a hnu a thihnak ihkhun cung i a rilh ko lioah, van kutka hmuhna (vision) kha ka ngei i aa dawh i a raangmi lam a thiang taktakmi kha cu hmun cun a ihnak ihkhun tiang a vun i tlai. Cu lam cu Bawipa hrimhrim nih a vun zulh Madeline kha a vun tongh. A pum in a hung chuak i, aa dawh i a raangmi thuan in a vun i thuan. Bawipa nih a orhle kut kha a chanh tikah, minu nih a kut kha aa tlahi ve i, cu lam cun hmun khat te ah an kal ti.

Madeline ruak thlahna ah cun, amah cu Switzerland thlanmual ah vui a si, a thlan cung te ah a lung kan phun. ‘French’ holh in a thlan lung ah ca an tialmi cu Biathlam 19:7 nak i a ummi kha a si, “tufa nupi thit caan cu a phan cang i a thit laimi ngaknu cu aa tim cang.” Hawi dawt hna, Madeline bantukin kan i tim cio hna maw? Kanmah le kanmah timh cia in kan um cio hna maw? Kan i tinhmi cu Amah kha fel tein kawlnawn, A nawl ngaih le zuamnak kan ngeihmi kha a caan a kan pekmi chungah ralring timhcia tein hman ding kha a si ko.

Vawleicung kan thanchoning in vancung ah umnak hmunhna pek a si lai. Vancung ah mithiang mi hna sining (rank) le tavuan pekmi an i dang cio lai. Hi kong hi cu Baibal nih a tuaktan dih cangmi a si. Moses le Elizah hna kha cu chiti thuh cangmi tiah kawh auh an si cang i hi vawlei ah Pathian hmaika ah an dir (Biathlam 11:4; Zechariah 4:12-

14). Daniel cu kamh cangmi bia a ngei. (Daniel 12:13)

Dinnak kong a cawnpiaktu sayate hna cu milian ngan tiah auh an si lai, an cawnpiakmi hna bantukin felfai le nun kha an herh. (Matthai 5:19) Tipil petu Johan nih cun a biapi ngaimi dirhmun kha a co chung cang, cucu Khrih nih a rak kan hmuhsak cang i hitin a ti rih. “Nu vilate nih an hrinmi hna lakah Tipil petu Johan nakin a lian deuhmi ahohmanh an chuak rih lo,” tiah a ti (Matthai 11:11). Matthai 18:4 ah kan hmuh bantukin aa toidormi, mipa cu sining rian (rank) ah cawisan in a um cang. “Mah ngakchia bantukin amah le amah aa toidormi cu vancung pennak chungah a ngan bikmi a si,” tiah Jesuh nih a ti.

Bawipa he a um ti lengmangmi ka hngalhmi pastor pakhat a um. A mi hna lakah a chungtel pakhat a simi nih vancung khua i a si dingmi kha hmuhnak a ngeihpiak. Vancung mi pakhat nih a rak don i khaan nganpi pakhat ah a kalpi, amah he cun mi hna nih a zaza in an um ti.

Cun hi mi hna nih hin pastorpa kha an conglawmh. Vancung khua ah cun an rak conglawmh i hitin an ti, “A biaphuan chungmi ruangah kan i lawm,” asiloah “A thawngthabia chimmi ruangah kan i lawm: cucu keimah caah tampi a tuahmi a si.” A dang nih hitin an peh than, “keng i mi muai a hman caah kan i lawm: cucu ka caah thil tampi a tuahmi ah a cang,” asiloah “Na ka forhmi ruangah kaa lawm.” Hi thil hna hi pakhat tete in kan zoh tik hna ah vawlei cung i thil hme tete lawng kha an si ko, asinain vancung khua ahcun tha tein theihpiakmi ah an cang. Cuka hmun i vancungmi a dirmi nih cun mah pastorpa caah cun a sunglawimi lung kha mah pastorpa suiluchin caah a chiahpiak, cucu zei ruangah dah a chiah kan ti ahcun a member (chungtel) hna kha amah thawngin hi thil tha a tuahpiakmi hna ruangah thil tha an hmuh i an thluachuah ruangah a si.

Ngaihchia ngai a simi ah cun, zuamnak ngeihmi ah a dongh tiang dih loin a zuammi hna caah khan a si. Vancung khua ah cun dirhmun aa khat cio lai lo i sunpar peknak zong an i lo lai loh, cu bantukin dantatnak zong a phunphun in a um lai i, hellmei chung hremnak zong a phunphun in a um tawn lai, an i khat cio lai loh. Bawipa nih Matthai 11:23-24 nak ah fiang tein a chim. “Cun nang Kapernaum khua, van ah i hlorh ning ti na duh. Sihmanhsehlaw hell chungah vun hlonh na si lai. Zeicatiah na chungah ka tuahmi kharuahharnak vialte hi Solom khua chungah khan tuah rak si ciammam hna seh law, nihin ni tiang in a hmun ve ko rih hnga. Cucaah hihi philh hlah. Biaceih ni ah cun Pathian

nih Sodom khua cu nangmah nakin a zaangfah deuh lai,” a ti.

Zungzal nunnak caah biatak a hngal ko tung nain mertak a hmgangmi hna cu biatak a hngal rih lomi nakin an tha lo deuh. Hi kong cu mino pa pakhat Bawipa nih hell mei ah a tlaktermi pa kong in tette kan khan, Pathian rianuannak caah tiin record (ca in kan tial) “Ram vialte ceunak” caah si

hram seh kan ti. Tihnung taktak a simi hell mei kong kha kan vun phan, cuka cu miṭha lomi hna tuartemnak hmunhma a si – hellmei pi i “a laifang” kong kha a si. Cuka ah cun tuartemnak taktak a um kha kan hmuh: Cu bantuk tuartemnak cu minung holh cun chim khawh ding a si loh. Hika i a ummi hna nih Jesuh cu an hngal ko nain Pathian bia

cu an hngal loh. Cuka ah cun pastor zong an um, evengelist hna le missionary, cun miphun za kip voi khat cu Jesuh a rak cohlang cang i biatak zong kha a rak hngalmi an si, asinain nunnak pahnih kha an kemh. Cun mi rawiphari a hmgangmi hna zong an um rih. Cu hna tuartemnak cu a let thong khat in midang nakin a har deuh. Heh tiah an au hna i Bawipa zaangfahnak kha an hal, asinain Bawipa bia nih Hebru 10:26-27 nakin a leh hna.

“Biatak kha hngalhter kan si hnu i kan soal lengmang peng ko ahcun, sualnak thenhna caah raithawinak zeihmanh a um ti lo. Kan ca i a tangmi cu biaceihnak le Pathian a dohmi hna a hrawktu ding mei tih a nungmi lawng kha a si ko cang.”

Cu hna thlarau zong cu, cuka ah cun an um ko, hi hna cu phung zong an rak chim ve, hla zong an rak sa i biakinn chung zongah kut a thlirmi hna kha an rak si, asinain biakinn leng ah cun dawhcah loin khua an sa, lih an chim, asilole mi thil zong an chut. Pathian cu kan dek kho bal lai loh. Luka 12:47-48 nak ah Bawipa nih hitin a chim, A bawipa duhnak a hngal ko na i cu a duhmi a tuah duh lomi sal cu a fakmi tuknak a in lai; sihmanhsehlaw a bawipa duhnak a hngal lo i asinain tuk awktlak a simi thil a tuahmi cu a dinmi tuknak a in lai. Tampi pekmi cu tampi hal than a si ve lai; minung cu thil tam deuh pek a si paoh ah tam deuh hal than a si ve ko lai,” tiah a ti.

Ka nunnak kum tampi chung kha ka zoh tikah, mi tampi hna cu lam pawng ah an tlu, a cheu hna cu kum tampi ding tein a rak um kal cangmi hna kha an si.

Ezekiel 33:13 nak nih hitin a chim, “Miding mi cu na nunnak khamh a si lai, ka ti tikah ka din ruangah a si, tiin aa ruat soal ko hnga i palhna kha a tuah ko hnga, cu tikah cun dinnak a rak tuahmi vialte kha pakhat hmanh hngalhpak a si lai lo; that lonak a tuahmi ruangah cun a thi ko lai.” A

biapi taktakmi cu kan nun lio i zuamnak kan ngeihmi ah zeitindah kan dihdonghna a si ti hi a si ko. Kan nunnak hi Pathian upat tihzahnak le Amah vel in, tha tein donghter hna usih.

JESUH KHA ZOH

Hebru 12:2 nak nih tlik zuamnak chung i kan tlik lio i umtuning kha a kan chimh, “Jesuh kha fek tein i zohchih usih, amah cung ahcun kan zumhna cu a hramthawk in a dongh tiang a um. Hmailei lunglawmhnak aa ruahchanmi ruangah khan vailam cung i thih ningzahnak cu zeihmanh ah a rel lo i atu cu Pathian Bawi thutdan orhleikam ah khan a hung thu cang.” Hika ah hin teinak i tawhfung kha a um. Zeitindah kan khamhnak caah kan Bawipa nih ral kha a tei? Zeicah a tei kan ti ahcun vancung ah umnak hmunhma tha a um kha a hmuh. Cuka cun a zungzal lunglawmhnak le thanuamnak nih a hngalh komi kha a hmuh. Zungzal nunnak kong theih kha a biapi tuk i van lei ruahnak kha ken a herh.

Jesuh nih rian lim dingmi kha a ngeih — vailam tahnak kha a si ko. A zuammi tliknak kong kha a theih, asinain a hlawhtlingmi le teitu si awkah zeitindah thazaang a lak? Amah nih a tuartermmi cu zungzal timi kha ngeih awkah a si. Vailam ah an tah tikah cun, Amah hnuzulmi hna tampi kha a tlanh hna, zungzal lawmhnak kha Amah ta a si tiah a ruah i a hngalh. Hi ruangah vailamtah harnak kha a tei. Paul i a tuahsarnak zong kha theih le hmuh kan herh “Atu caan i kan inmi temh innak hi cu hmailei i kan sin i phuan a si te laimi sunparnak he cun tahchunh awktlak ah ka rel lo.” (Rom 8:18)

Khrih nih vailam i tah a si hnuah “Pathian orhleik thutnak ah khan a thu cang.” Kan hmai i a um i kan herhmi kha zoh

hna usih. Teitu a simi hna thutnak kha hmuhna ka ngeihmi in ka rak hmuh cang (Biathlam 20:4) kha a zoh. Kan nun chung i harnak kan tonmi ah a sunglawimi man a um kha thei hna u sih, khakha Pathian nih nun tlinnak caah a kan khanpiakmi a si.

A si, zungzal lawmhnak! Khuaruahmi a hmai kha kan hmuh lai, ni nawn tein a um i duhnungmi a si kha kan hmuh lai i a bia kha kan ngaih lai, “Thatnak a tuah i, a tha le zumhtlak a simi sal! Na bawipa lawmhnak chungah khan lut tuah!” Jesuh kha kan hmuh tikah cun a man a sunglawi tuk te lai. Cu a si caah Jesuh kha zoh peng usih, Amah cu tlik zuamnak ah a rak i zuam i teinak he rian a rak lim cangmi kha a si.

Ka thlacamnak cu hi cañalmi na relnak thawngin a thiangmi nunnak in nun i Pathian nih na nunnak ca i a chiahmi rian kha tha tein zuamnak he dih ding si seh ti kha a si. A sang bikmi Pathian duhnak ah khan kal hna usih, a pahnihnak a simi thatnak hmuh kha i tim hlah usih. Kan nunnak a dongh tik cio ah hin Paul bantukin bia chim kan herh, “Tlik zuamnak ah khan ka tha a dih umnak in ka chuah cang; a dongh tiang khithket in ka tli cang, zumhna kha fek tein ka tlaih zungzal. “Timote 4:7 Tlik zuamnak chungah aa zuamtu si i teinak a hmu i laksawng a la ciomi kha si hna usih.

By Dr. Brian Bailey, amah cu ramkip caah Zion Pathian rianñuannak ah Director a si. Pathian rian 55 kum chung a ñuannak ah ram 80 ah khan Pathian rian cu a ñuan, cauk 50 renglo a ñal, bu tampi ah khan hruihu sinak kha a tlaih, cu nih cun tharnak kha a chuahter i Khrih pum in hi vawlei cungah i ñanghnak kha a tlung.

34 Years of bringing God’s Word
through Christian Literature and related
products

Bibles & Bible References
Inspirational (Devotional) books

RAITHAWINAK TAKTAK
(Pathian lung a tongmi raithawinak)

by Paul Caram

Pathian kokek sining ah hin raithawinak kha a um. Amah cu petu a si. “Pathian nih vawlei kha a dawt tuk caah a ngeihchun mi fapa tiang zong kha a pek,” Johan 3:16. Pathian nih a tha bik a timi kha a kan pek, cubantuk in kanmah zong nih a tha bikmi kha a kan pek awk a si ve. Amah he naihniam te i kan um ah cun zungzal a hmunmi laksawng kha a hmuh lai caah raithawi pekchanhna kha a herh. Khrih hrimhrim nih Amah le Amah kha aa hlwt i nunnak a thlah khotu raithawinak lam kha a zulh i kan sinah lunglawmhnak nganpi kha a rak kan phurh.

David siangpahrang cu minung raithawinak a theimi pa a si. Hitin a chim, “Ka ca hrang ah man a ngei lomi raithawinak cu ka pe lai loh,” 2Samuel 24:24. David cu Pathian cung a hmutu pa a si i Pathian duhnak vialte kha tlintar awkah a ruatmi a si, Lamkaltu 13:22. Mah hihi nihin ni ah Pathian nih a zoh lengmangmi cu a si – pa zong kan si ah nu zong kan si ah a nungmi raithawinak ah i pek a herh. Rom 12:1. Siangpahrang Saul, David nih a chawnmi pa cu Pathian rian ah lunghrap cheu in a um – a tha a timi paoh kha a tuah. Kannih cu Saul kha lawh loin David tu kha lo hna u sih.

Kan hna a tla ve lai maw? Amah ruang i a nunnak a hlomi nih cun, nunnak kha an hmuh lai. Pathian duhnak kha tuah ruang i hmuhmi laksawng cu tihzah awk a si. Tahchunhna ah, raithawinak ze hmanh kan tuah loh, asinain laksawng kan hmuhmi cu a man nakin a ngan deuh suaumau. Khrihfa mino mi hna nih an chimmi kha ka rak theih, “Pathian ta a sang bikmi kha ka duh i cu ngeihna ah cun a man pek a herh loh!

Cun Pathian nih anmah he pehtlaihnak ah thil hmete an nunnak i a canter a tluntermi ah, thinlung in an phunzai. Pathian duhning zia kha ngei hna u sih law kan chim dingmi bia kha sullam ngei tein chim hna usih.

**“PATHIAN NIH RAITHAWINAK KIP KHA A
COHLANG LOH”**

Hla deuh kan kal hlan deuh ah Pathian nih raithawinak phunkip a cohlang loh timi kha thei hna usih. Amah lungput bantuk kan put lo ahcun kan raithawinak kha Pathian nih a cohlang lai loh. Raithawinak timi cu thil pakhatkhat kan herhmi aiawhtu ah hman khawh a si loh. Pathian duhning in kan um lai asiloah cun kan raithawinak kha a cohlang lai loh. Amah duhning in rian kan tuan lai i kanmah duhning in rian kan tuan lai loh.

- Saul raithawinak cu hlwt le el in a um, zeicahtiah Pathian duhnak tuahnak ah khan amah duhnak khan a aiawh i a thlen. (1Samuel 15:1-3, 9,22)

- Kan unau a simi hna he remnak kan tuah lo ahcun Pathian nih kan raithawinak kha a cohlang loh.

- Pathian nih thitumnak a ping in kalpimi ah raithawinak kha a cohlang loh. (Malachi 2:13-16).

- Ananias le Sapphira hna nih pekchanhna an ngeihmi ah depdet hlenthawinak an hman caah fihnungmi raithawinak ah a cang (Lamkaltu 5:1-10).

PATHIAN LUNG A TONGMI RAITHAWINAK

A tanglei thlarau lei raithawinak hna nih cun lunglawmhnak, zungzal laksawng le Satan teinak kha an chuahpi.

1. NAWLNGAIHNAK IN RAITHAWINAK

“Nan pupa hna cu Izipt ram in ka chuahpi tik hna ah khan, khangh thawinak kong le raithawinak kongah zeihmanh nawlbia ka pek tung hna lo. Nawl ka pekmi hna cu mah hi pei a si ko cu. Ka bia nan ngaih ah cun nan Pathian ka si lai i ka mi nan si lai. Cun khua awng pemh nan duh ahcun, ka nawlbia kha zul hna uh ka ti.” (Jeremiah 7:22-23)

Pathian nih a fiantermi ah cun Israel mi hna kha Izipt ram in a chuahter tik hna ah khan, A thinlung ah saram in pekchanhna le raithawinak kha a um loh. Amah nih a duhmi raithawinak cu – nawl ngaih hi a si ko. “Ka aw kha ngai uh” Exodus 19:5. A aw a ngaimi minung kha a duh hna, dwatnak he thinlung put leng ah Amah nawl ngaih kha a duh. Mah hi a hman taktakmi raithawinak cu a si.

Siangpahrang David nih mah biatak hi a theih, zeicahtiah hitin a phuan, “Raithawinak le pekchanhmi thil hi na duhmi an si lo, asinain nangmah nih khan na bia kan theih khawh naknga ding caah hna tu kha na kan pek,” (Salm 40:6-7). David nih Pathian lung kha a hmuh. Pathian cu biaknak phung in saram in raithawinak ah aa nuamh lo kha a hngalh, asinain minung nih an hna in a bia an ngaih i thinlung in a duhning an leh kha a duh. Siangpahrang Saul nih mah hi a thei bal loh. A cheuchum lawng in a bia zulh le ngaih kha a thiam, tlamtling in nawl a ngaih lo tikah pek raithawinak kha a hman.

Pathian nih cu ti raithawinak caan i a hmanmi ai awhtu thil hna cu a cohlang loh. Cucaah Pathian nih Saul cu hitin a chimhhrin, i hitin a ti, “Bawipa nih hin Bawipa aw zulhna i lawmhnak ngan a ngeih tluk hin maw, khangh thawinak le

raithawinak ah hin lawmhnak a ngeih ve? Zohhmanh, nawl ngaihnak hi raithawinak nakin a tha deuh (1Samuel 15:22).

Nawl ngaihnak in rai i thawinak cu Khrihfa mi thanchonak caah tawhfung a si. Pathian nih kan umnak hmunhma hmaanter awkah a kutdong in a sawh tikah, an ka leh ve te lai ti kha a ruahmi a si ve. A duhmi kha kan leh tikah, kan i thleng ve. Asinain hmaan hna seh, tling hna seh tiin a kan chimhhrinmi kha kan doh i kan el ah cun kan piahtana ngeihmi kha aa remh siam kho lai lo i kan thanning ah kan taap ko lai. A si taktak, hnulei ah kan i thawn ko lai. Raithawinak nih nawl ngaihnak hmunhma kha cu a rawl kho lai loh. Hitin kan chim lai, “Bawipa, hi ka nunnak hmunhma hi cu na la kho loh. Mah hi cu keimah ta a si!” Asinain mah hi kan tuahnak ah hin Khrihfa mi kan kalnak ah kan tap peng kho. Pathian cu det khawh a si loh, Amah nih kan ca hrang i a herhnak ah khan aiawh thil tenh kha cu a duh loh.

2. KHUARAM HOIH IN RAITHAWINAK:

“Nan hmuhmi hmun paoh men ah nan khangthawinak pekchanh lo awkah ralring tuah u: sihmanhsehlaw nanmah phun chung pakhatkhat ah Bawipa nih a thim laimi hmun ah, khika ah nan khangthawinak cu nan pekchanh hna lai i khika ah rawl kan pekmi vialte hna cu nan tuah lai,” (Deuteronomi 12:13-14).

Pathian cu raithawinak kan pek i kan biak tikah Pathian taktak a sinak kha a lang. Amah nih a kan thimpiakmi hmun i raithawinak kan pek lawnglawng ah Amah nih kan raithawinak cu a kan cohlan lai. Hitin kan ti kho lai loh, “Pathian nih a ka pekmi hmun hi ka chuahtak lai, zeicahtiah ka tlaihchan deuhmi hna an um asiloah lahkha a tam deuh asiloah hi hmun nakin tirawl lei ah tlam a tling deuh.”

“I hlau law um sertu pa inn ah khan vung kal, cuka ah cun bia kan ruah te lai,” Jeremiah 18:2. “A hmunmi hmun ah khua ram zoh in um cu a biapi tuk, cuka ah cun pei Pathian nih kan thinlung chungah bia a chim te lai cu.”

Cuka hmun i a ummi mi hmaanmi hna nih kanmah tlinnak ca le thiam theiinternak caah an kan hngak ko. Kanmah tein hmun pakhat ah kan dir a si ahcun kan nunnak ah thanchonak a um lai lo i tlanh lomi ah chiah kan si lai. Amah nih a thimmi hmunhma ah cun, kan nunnak ca i thil har a simi zongah khan Pathian nih hriamnam khuaruahhar ngai a simi kha a chiah, cu nih cun a har kan timi hmunhma zongah khan a kan phakpi lai. Pathian nih cun bu a simi zong in chuah a kan fial khawh asiloah Khrihfabu kan ngeihmi hna sin zongin a kan chuahter khawh.

A caancaan ah cun khuaram hoih in i thial i Pathian he kal ti zong kha a herh. Cu tikah cun hawikom hna le sahlawh rualchan hna asiloah midang hna zong kha chuahtak an herh tawn. Abraham cu Pathian he a kal ti kho loh, asinain a pa inn a chuahtak khan cun vancung in auhnak kha a hmuh colh. Genesis 12:1; Salm 45:10; Matthai 10:37-38.

Pathian nih a kan phunnak hmun i um kha cu a biapi tuk. Cuka i kan Khrihfabu sinah kan thih tiang um a herh asiloah bu a kalning in. Kanmah cu aa khatmi thluachuahnak tengah kan um lai asilole biaceihnak tengah kan um lai. Biathlam 18:4 nak ah Pathian nih biaknak a ping i a kalpimi hna he i pehtlaih lo awkah nawl a pek. “Ka mi hna chuak tuah u, Amah chung khan chuak tuah u! Sualnak a tuahmi ah khan i tel hlah u, Dantatnak a hmuh ding zong kha i hrawm hlah u.” Micheu kanmah lakah a ummi hna nih hlan biaknak hmunhma le hlan phung thil kan rak tuah tawnmi hna kha cu kan kaltak a herh lai.

Tirawl hna zong kha Pathian nih a kan pekmi hmun ah khan kan hmuh khawh. 1Siangpahrang 17:2-9 chungah Elijah cu tiva cek te a thlah a si i cuka ah cun va hna nih rawl kha an chanh. Cun santlailo misifak a simi nuhmei nu inn ah thlah a si thani nuhmei nih rawl a cawm. Pathian nih Amah zultik ahcun a kan auh tikah, ngaihtiam hal kha cu a cohlang lai loh. “Ka tanpi kho ve lai loh.” Pathian minmei aa thial tikah i thial ve hna usih. (Number 9:16-23). Hi vawleicung i a himnak bik hmun cu Pathian duhnak a laifang ah a um.

3. DINNAK IN RAITHAWINAK:

Salm 4:5 nih hitin a kan forh, “Dinnak in raithawinak kha pe law, Bawipa chungah na zumhnak kha chia tuah.” Dinfelnak in raithawinak timi cu a dingmi kha kan tuah tinak a si, zeibantuk thil sinak lakpi zongah dinnak kha tuah a si ko. Dinnak kha dirpi peng cu raithawi a si, minthan langhsarnak cu a si peng loh, a soi zong an kan soi ko lai.

A caancaan ah cun kan dinfel ruangah tangka lei zongah sunghbaunak kan ngei, a hleice in Pathian rian kan tuannak chungah hin a si bik. Asinain, a donghnak ah cun, dinnak in raithawinak a tuahmi hna le Amah chungah zumhnak a chiami hna kha cu thiam a coter hna, minung nih an tuah khawhmi a si loh. Pathian Amah hrimhrim cu a dingmi Pathian a si i miding mi hna cung ah aa lawm tawn. (Salm 84:11-12)

A rian ah auhmi na si maw?

A bia le Thlarau in than na
herh maw?

Zion Ministerial Institute
cu nangmah caah a si!

Metro Manila pawngah a ummi
ZMI nih siangngakchia thar luhnak

July le November ah a si tawn.

Phone: (02) 650-4714

Email: info@zion.ph

4. THANGTHAT LE LUNGLAWMHNNAK PEKNAK IN THANGTHATNAK

“Lawmhnak chimnak raithawinak cu kan pek lai i na sinah thla ka cam lai,” Salm 116:17, 107:22. Pathian kan cung sunparnak ram in thangthatnak le lunglawmhnak a hmuhmi kha cu a sunlawiter tuk loh, hi vawleicung harnak thilrit nih a nenhmi hna sinin a rami thangthatnak le lawmhnak peknak hi cu a sunlawiter tuk. Kapkip in kan thancho tikah cun lunglawmhnak pek le biachim cu a fawi ko. Asinain thluachuah kan hmuhmi kha a zor i zan muihnak he kan i ton tikah cun lunglawmh biachimnak le thangthatnak cu raithawinak ah an tla. Job cu vutcam cung thutnak tiang in a sining a zor tikah, a bok i Pathian kha a biak i hi tin a ti,” Bawipa nih a ka pek i Bawipa nih a lak than, Bawipa min cu thangthat si ko seh,” tiah a ti (Job 1:21-22). Hi bia nih hin Pathian lung kha zeitluk in dah a ton! Mah hi cu a sunglawi bikmi Pathian biaknak a si lai. Lunglawmhnak kan ngeihmi nih kan thinlung ah zalonnak a chuahter, i Pathian sin i na hmanmi bia lehnak kan hmuh tikah harnak in a kan temtawntu Satan kha kan tei.

5. DAWTNAK IN RAITHAWINAK

“Cucaah mi nih hin Pathian cu kan lungthin dihlak le kan ruahnak dihlak le kan thazaang dihlak in kan dawt awk a si i kan innpa cu kanmah bantukin kan dawt awk a si. Hi nawlbua pahnih zulh hi Pathian sin i khangh raithawinak le raithawinak dangdang zong pekchanhnak nakin a tha deuh,” tiah a ti (Mark 12:33). Mah hi Pathian nih a kawlmi raithawinak taktak cu a si – dawtnak kan ngeihmi kha Pathian nih cun kan dawtnak, kan ruahnak, kan thinlung dihlak hna le kan thazaang dihlak hna kha biaktheng ah chiah dih kha a duh i midang hna zong kha dawt hna i an rian kha biatak le a thiangmi thinlung he tuanpiak kha a kan duh. Mah cucu raithawinak taktak cu a si. Dawtnak cu phung tlintertu a si, Rom 13:8-10.

A cunglei Baibal Marka 12:33 hi Leviticus a ngan pakhatnak chung i khangh raithawi peknak a tlintertu a si. Hi raithawinak cu then li ah then a si: Luu, a thau, a chungril le a ke ti in then an si (Leviticus 1:6-9). Hi phun li hna hi biaktheng ah chiah an si i Pathian mei nih a khangh dih hna. Pathian sin i kan nunnak a thlummi khangh raithawinak si awkah, hi phun li hna kan nunnak chung i a ummi kha biaktheng cungah chiah an herh.

1. Luu - Luu nih cun kan ruahnak kha a hmuhsak. “Zeicah-tiah nan ruahnak cu ka ruahnak a si loh,” (Isaiah 55:8)
2. A thau - Kan thawnnak le kan thazaang, caponak, duh bikmi tuahnak hna hi lek zuamnak ah maw na hman hna, asiloah Pathian caah dah na hman hna?
3. A chungril - Kan dawtnak le kan tlaihchannak kan duh dawtmi thil le asiloah kan huatmi thil hna kha biaktheng ah kan chiah hna lai.
4. Kel - Kalnak i kan hmanmi, kan duhnak hmun paoh i kan kalnak, khual tlawnnak ah kan hmanmi cu ‘ke’ hi a

si i Pathian sinah kan pek lai.

Dawtnak le tlaihchannak kan ngeihmi kha biaktheng ah kan chiah lai, cu ti kan tuah lo ahcun kan nunnak ca i Pathian hmuichon kha kan nganh lai. Tuah kan duhmi lawng kha kan tuah ah cun, mi lungput tha timi cu kan si bal lai loh. Minu pakhat nih cun Khrihfabu khat sin lawngah aa pum duh loh, hi Khrihfabu cu thlarau lei minung an si ngai ko nain, an ringawn aw dawh tummi kha a rem loh. Pathian pennak chungah a rian tlamtling tein tuan awkah kan pumpak duhnak le duh lonak kha biapi ah kan chia lai lo i vailamtahnak tung tu ah thir in kan kenh chih lai.

6. LUNGLAWMHNNAK IN RAITHAWINAK

“Cucaah ka velchum i a ummi ka ral cu ka tei hna lai. Lunglawmhnak au thawng he a biakinn chungah ka raithawinak cu ka pekchanh lai; hla ka sa lai i Bawipa cu ka thangthat lai! (Salm 27:7) David cu namchuknak tangah khaan a um peng. Amah zong kha a ral nih khaan an kulh. David nih a hmuhnak kha mertak i Bawipa sinah lunglawmh raithawinak kha a pek, Amah huhphenhnak kha tlinglak in aa bochan. Pathian nih lunglawmh raithawinak kha a upat. A thawngmi a kut kha khamhnak caah a cawltter. Lungretheihnak le lungrawknak hna cu lunglawmh raithawinak in doh khawh an si. Kan sining a tha ti loh ti kan hngalh i khuadawm nak pipi nih a kan zelh zongah a kan khamhtu sinah i mer i lunglawmh raithawinak kha pek ding a si ko. Cu ti kan tuah ah cun zumhnak le tlanhnak kha an hung chuak lai. Cuti kan tuah tik zongah a hmasa bik a voi khatnak i kan i lawmh khawh lo zongah, thazaang chuah in cawl kha a herh. Chap chih ka duhmi a um rih, kan nupi sin le midang sin zongah lunglawmh raithawinak pek kha kan thiam lai. Kan pawng i a ummi hna kha i nuam hna seh ti ah nuam tein um kan i zuam lai, thilrit a simi lung retheihnak kha kan khinh hna lai loh.

7. HMUN PAKHAT CAWKNAK IN RAITHAWINAK

Phungthlukbia 31:16 chung i mi thanu nih hmun pakhat kha a cawk. Hmun pakhat cu kan cawk cio lai, “Hmun timi cu vawlei hi a si.” Matthai 13:38 Pathian nih Amah riantuannak caah hmun a ngei, a man cu kanmah nih kan liampiak lai.

Mi cheu nih cun mission riantuannak ah hmunhna kha

Pathian nih kan dawtnak,
kan ruahnak, kan thinlung
le kan thazaang dihlak biaktheng
chiah kha a duh. Midang
kha biatak tein dawt le
lungthin thiang tein an riantuanpiak
kha a duh.

an cawk lai i an thlahmi missionary pawl hna kha phaisa thazaang in an bawmh hna lai. A cheu nih cun mission rianṭuannak hmunhna kha thlacamnak in an cawk lai. “Ka hal u law nanmah co dingmi ah ram kha kan pek hrimhrim hna lai,” (Salm.2:8)

Midang hna nih cun Pathian auhnak kha an theih an zumh i a nungmi raithawinak in missionary ah an i pe. Mission rianṭuannak ah khan mi le karhtermi a ngei lomi hna cu laksawng an hmu lai loh. Hmunhna caah phaisa zeizt dah na pek cang?

8. KAN ISAAC RAITHAWINAK

“Pathian nih cun a thawh i, “Na fapa, fapa pakhat lawngte na ngeihmi Isak na dawtmi kha i lak law Moriah ram ah va kal. Cuka ah cun kan hmuhsak laimi tlangcungah khanghthawinak ah na khangh lai. (Genesis 22:2) Isak nih cun kan thinlung in kan sian lo bikmi kha a ai awh – mi pakhat, auhnak, Pathian biakamnak, asiloah Pathian rian zong a si kho. Pathian nih Abraham cu Isak in a hneksak, cucu Amah Pathian nakin a dawt deuh le dawt deuh lo kha hneksak a duh. Pathian nih hitin a ti, “Hung ka pe ṭhan.” Abraham nih Isak raithawinak i a sian tikah Satan sinah cun Isak cu thongh awk vuak awk men kha a si cang, cu bantuṭ ṭhiamṭhiam in a dang raithawinak zongah an si cio.

Lucifer nih cun siasal kha a ngeih. A rianṭuannak ah siasal aa tel i cucu Pathian he pehtlaihnaṭ a ngeihmi nakin a biapi deuh. Lucifer nih cun amah hrimhrim ca lawngte ah khan a nung – dirhmun ṭha kha a duh i amah le amah i hlorh chin lengmang kha a duh, Isaiah 14:12-14. Sui ṭhutdan cung i ṭhut kha a duh. Amah cu a laifang bak in um hi a duh. Pathian rian ka ṭuan a timi zong hi amah ṭhatnak ca lawng ah a si, nihin ni zongah a unau le hna cu hi bantuṭ in um cio hna seh ti kha a duh. Hi kong cu Job a ngan pakhatnak ah kan hmuh. Satan nih Job Pathian rian a ṭuanmi cu thluachuah hmuh duhnak ca lawngah a si a ti. Job nih thluachuahnaṭ a hmuhmi vialte laak ṭhanpiak a si tikah, a bawṭ i Pathian kha a biak. Hitin pei Job nih Satan kha a tei cu. Pathian nih Lucifer a sungh i kanmah awnnaṭ caah a kan hneksak ve tawn. Abraham nih Isak a pek tikah, puh hmang pa Satan cu a hloh ko.

9. A KUI CİKCEKMI THINLUNG IN RAITHAWINAK

“A kuai cikcekmi thinlung in raithawi hi Pathian sin raithawi cu a si. Maw Pathian a kuai cikcek i ngaihchihnaṭ thinlung he rai a thawimi hna cu zeirel loin na um hna lai loh,” Salm 51:16-17. A kuai cikcekmi thinlung cu sining ah a ṭha bikmi a si i, cuka ahcun keimah nawl, timi le lung hahnak le lungchung in mi dohdalnaṭ vialte zong kha a lo diṭ i thinlung kha tliang tein a um. Mah hi hlan lio raithawinak a donghnaṭ i a phichuak hna kha an si. Mah hihi pei Pathian nih a duhmi thinlung kha a si cu. (Ezekiel 36:26)

Cu bantuṭ thinlung put nih vawlei titsa le Satan kha a tei. A kuai cikcekmi thinlung cu sualpalhnaṭ a duhmi thinlung

he cun aa ralchan taktak. (Phungthlukbia 18:19)

PATHIAN SINAH RIMHMUIMI IN RAITHAWINAK

Kan zeizong te he Tuufa zulh cu a herh ko. Kan nunnak cu Biathlam 14:1-5 chung i Amah Pathian bia bantuṭ in a si kha a herh. Cu a si caah zeṭ thil hmanh hi hnem ngai le siang lo ngai in kan tlai lai loh, kan i samh ngai a herh, zeicahtiah Pathian nih zeizong vialte hi luat ngaiin a kan pekmi a si. Pathian kan zullhnaṭ ah hin Pathian nih inn ah siseh, kan nunnak ah siseh, tangka ah siseh, him tein kan umnaṭ ah siseh, hawikom kan thimnaṭ ah siseh, kan nun ziaza ah siseh, a caan kan hman thiam lomi le a dang kan cawlcanghnaṭ ah siseh raithawinak kha a herh.

Hi vialte hi Pathian sinah rai kan thawi dingmi an si i rimhmuimi kha an si fawn, hi bantuṭ in pei Khrih nunnak in raithawinak zong cu A pa sinah rimhmuimi a si cu (Efesa 5:2). A donghnaṭ i a phichuakmi cu lunglawmhnaṭ in raithawinak, a thiangmi le duh a nungmi thinlung Pathian sin i pek kha a si.

- Dr. Paul Caram

Amah cu hi vawlei cung ram kip ah lecturer (saya) rian a ṭuan i caṭialtu zong a si, a caṭialmi hi ram 50 renglo nih an hman. Dr. Caram le a nupi Betsy hna nih Ulysses, PA, USA hna zongah kum 22 renglo pastor rian an ṭuan.

Na Khrihfabu ah ZMI Baibal Sianginn kha thawṭ ve.

- * Brian Bailey nih a ṭialmi cawn awk a thukmi, Norman Holmes le Paul Caram hna nih an ṭialmi cawn awk a thukmi hna kha an um i na Khrihfabu ah zultu ṭhami le hruaitu hna kha na chuahter khawh hna lai.
- * A man a fak loh! Voi khat cawnnak ah Subject pa 12 a herh i siangngakchia pakhat nih P 400 lawng a pek a herh, cu lioah cun Library cazohnak ah P 200 in cauk uk 12 kha Khrihfabu nih cawṭpiak a si. Mah bing Khrihfabu nih a man tlawm te cu an chap khawh, ca namnaṭ le (homework) sang deuh in tuahnaṭ dingah.
- * Khrihfabu cu testnaṭ thilri pek an si, graduate degree a lami pawl nih cun awng lethmah an hmuh lai, cucu Zion Ministerial Institute in a si lai.

TLANG HNA LE HMUN RAWN HNA

by Norman Holmes

Pathian he kan kal ti bantukin thlarau lei khual kan tlawnnak ah hin tonmi tampi kan ngei lai. Baibal chung i Pathian mi hna nih an rak ton cangmi tlang hna le hmunrawn hna kha a phunphun in an hung cuang lai. Baibal ca nih tlang a timi cu thil cawisannak kha a aiawh. Tlangcung cawlcanghnak timi hi sunparnak, teinak, i thanghnak le a dang thluachuahnak kha a chim duhmi a si.

Khattelei kapah, hmunrawn, nelrawn timi a um fawn i cu nih cun lungretheihnak, lungdonghnak le a dang harnak hna kha a hmuhsak, cuka ah cun kannih cu thinlung in asiloah thlarau in kan tlak lio caan kha a si. Nun chungah fimkhur tein kalnak a kan bawmtu dingah Baibal ca chung i tlang pali hna le hmunrawn pali hna kha ruat hna u sih, hi hna nih hin a biapimi thlarau lei cawlcanghnak i kan lutnak ding kong kha a kan hmuhsak lai.

NEBO TLANG – HMUHMI NGEIHNAK HMUN

Israel mi hna nih Izipt ram in an chuah i Kanaan ram kha an vun naih tikah, Nebo tlang ah khan an hung phan, Nebo tlang in Biakam Ram kha heh tiah an cuanh. Cuka cun pei Bawipa nih Moses sinah an co hnga dingmi ram vialte kong kha a hmuhsak cu (Deuteronomy 34:1-4). Tlang hna cu hmailei kalnak ding hngalhnak caah khua cuanhnak a that biknak hmun an si, tlang cung zongah kan cawlcangh tikah cun van lei thil hna kha an vun i phuang ve lai i Bawipa nih hmailei ca i a suaimi simanking kha hmuhnak (vision) kan ngei lai (Biathlam 21:10 le Mika 4:1-2).

Kum 100 tluk a luan cangmi ah khan ‘Wales’ lungmeihol khur copa nih Bawipa sinin hmuhmi kha a rak ngei, cu zong cu thlarau lei ‘Nebo’ tlang ah khan a rak si! ‘Wales’ ram cu England ram in nitlak lei ah a ummi a si. A hawipa kha a chimh, “Hmuhnak ka ngei i Wales ram hi vancung ah cawi a si a ti. A min cu ‘Evan Roberts’ a si. Cu a si caah Wales ram i a ngan bikmi thanghnak a rak tlungmi kong kha vun zoh ta hmanh usih. Kan i ralring lai. Mi tlawmte bu a simi hna he phungchim ah khuazakip ah kan kal lai.” Chikckhatte ah Evan cu a biachim a vun ngol i a mit cu mi chun kho bang khin a vun au i a hawipa sinah hitin a ti, “Atu ah Pathian nih thlarau 100,000 a kan pek khawh, na zum maw? tiah a ti. Bawipa nih a hawipa kha a umpi i fek tuk in a tlaih caah zumh loin um khawh a si ti lo i ka zumh ko tiah a ti.

Zarh tlawmte hnuah, Evan kha zanlei ah i pumhnak thawk dingah le innkhar hun dingah caan an pek, zarh hnih chungah khuachung i lam vialte hna cu minung in an khat i, i thanghnak

ah minung cu an khat phuk ko. Pathian thlarau nih ‘Wales’ ram dihlak kha a thawnnak in a hnih dih, i ca in an tialmi ahcun kum khat chungah thlarau 100,000 sing khat an khamh hna.

CARMEL TLANG — I NGAIHCHIHNAK HMUN LE I THANGHNAK HMUN

Elijah chan lioah cun Israel mi hna cu sualnak le siasal biaknak ah an tla dih. Cu tikah Pathian nih, Profet hmang in Carmel Tlang ah ram mi kha a pumh hna i profet deu a simi Baal he khan zuamnak an ngei. Cu tikah Pathian Profet Elijah cu thla a cam i a thlacamnak cu Pathian nih khuaruahhar ngaiin a vun leh i van in mei alh a tla, mi vialte nih an i ngaichih i A hmaan taktakmi Pathian leiah an i mer. 1 Siangpahrang 18:37-40

Atu chan zongah, Pathian sal le hna nih a caancaan ahcun thlarau “Carmel Tlang” kha an ngeih ve i thlarau in cawlcanghnak kha an hmuh. Mi tampi chiti tuh cia a simi hna evengelist, pastor le missionary hna zong nih muihnak thawnnak kha an doh ngam i an zuamcawh ngam ve i mitampi a simi mipi lakah an ton ngam ve. Hi ti an tuah ruangah hin Pathian nih thlarau mei alh kha a vun thlah ve i mitampi hna nih an i ngaichih. Elijah Tularau le thil ti khawh thawnnak kha thlacamnak in hal ve u sih law nihin Pathian sal le hna nih hin Khrih a voi hnihnak a ratnak ding caah ram vialte kha timtuhater hna seh law, chiti tuhmi Pathian sal le hna an tam chin lengmangnak dingah thlacam cio hna u sih. Malakhi 4:5; Luka 1:17; 2 Siangpahrang 2:14-15.

MUIHMEL THLENNAK TLANG LIANHGAN SUNPARNAK HMUN

Thawngtha chungah tlang kong kha kan rel khawh, cuka ah cun Peter, James le Johan hna nih Khrih nih sunparnak he a langh kha an hmuh. Mah nih hin an nunak a suk i an philh khawh lo caah an upat tik zongah Peter le Johan cu hi kong hi an ruah theo cah hi tlang cung i cawlcanghnak kong hi ca zong in an tial i an chuah. (2Peter 1:16-17 le Johan 1:14). Atu ahcun Jesuh Khrih nih Amah A hnuzul lamkaltu hna kha vancung khua ah cawi a duh hna, cuka hmunah cun muihmel i thlennak tlang ah khan kan muihmel kan i thleng cio te hna lai i kan cawlcang te lai. Johan 17:24 nak ah Jesuh nih thla a cam, “Ka pa vawlei ser a si hlan in na ka dawt caah, na ka

pekmi sunparnak kha an hmuh nakhnga na ka pekmi hna hi ka sinah umter ka duh hna.”

Khrihfa ka rak can ka te i a daimi khuate lam i lam ka rak len lio kha fiang tein ka hngalh rih, cu lioah cun vancung khua i a ummi ka pa kha lungthin tak tein ka rak biak. Chikkhatte ah van ah an ka cawi, Pathian chungah khan Khrih he an kan thuh. Cuka ah cun vawlei siam hlan i Pa Pathian nih Khrih sunparnak a rak pekmi kha ka hmuh. Cu sunparnak nih cun van vialte kha a khahter. Cu rumra a ngeimi sunparnak cun aw thawng kha ka theih, cu aw thawng nih cun Pa Pathian uarnak le tlaihchannak zong kha a chuah chih, “Mah hi ka ka fapa dawt, ka lung hmutu cu a si,” tiah aw nih a chim.

Hi tlangpar cawlcanghnaq nih hin a ka thlenter ve i hlan i a cawlcang ngaimi (rock musician) hlasatu le (hippie) aa nuam ngaimi bu i ka rak umnak in ka chuak i a fek le a thawng ngaimi Pathian sal ah ka cang ve. Khrih sunparnak cu hmu chin lengmang u sih law, Amah muisam keng in sunparnak pakhat in a dang sunparnak pakhat ah i thleng hna usih!

ZION TLANG — PATHIAN BIAKNAK LE NAWLNGEIHNAK HMUN

Baibal cahlun ah Zion Tlang kong kha kan rel lengmang, hi tlang cu Jerusalem khua chungah a ummi rolzamnak hmun a si. 2Salm 5:6-7. David nih a lak hnuah cun a khaalipi ah a ser, Zion tlang cu thil pahnih ruangah a min a thang: Hika ah hin siangpahrang thutdan le Pathian biakamnak kuang kha a um. Thutdan nih cun nawlNgeihnak kha a chim, Pathian biakamnak kuang nih cun Pathian biaknak kong kha a chim, Moses le David chan lioah khan Pathian kuang cu puandeu biakinn chungah a laifang ah an chiah.

Baibal cathar ah cun a sang deuhmi Zion Tlang kong kha kan rel. Biathlam 14:1-3 nak nih vancung Zion Tlang kong kha a kan chimh, cuka zongah cun Pathian biaknak le Amah Pathian thutnak laifang te ah a um. Israel nu hna nih Pathian ton awakah Zion Tlang i an kai tikah le siangpahrang upat hmaizah peknak an kawl bantukin kan chan i Pathian kan biaknak zongah thlarau in vancung ah kan kai ve lai i cuka ahcun Pathian thutnak in nawlNgeihnak kha kan hmuh lai.

(Salm 2:7-9, Isaiah 35:10; Isaiah 51:1-2, Obadiah 21; Salm 110:2 Isaiah 2:3-4; Isaiah 25:7-8 le Salm 102:10-21). Pastor tintan Philippines Baguio i ka tuah lioah mah hihi zohchun awakah ka rak hmuhmi a si. Cu lioah cun Pathian biaknak kha sang piin kan ngeih caah a um bal lomi teinak kha kan rak hmuh kan rak ngei, cu tikah pastor pawl kha ka chimh hna i hmuh khawh in kan thlacamnak a phi a lang lai ka rak ti hna. Ni tlawmte hnuah kan rianquannak i ‘Vice- President’ pa nih mipa pakhat kha Khrih sinah a vun hruai, cu mi pa cu Baguio i hlawhhlannak inn tam bik a ngeimi pa a si. Hi mipa nih hlawhhlannak inn vialte kha chikkhatte ah a khar dih i cu inn leeng hna ahcun ca a tial i a tar, hitin rel khawh a

si, “Hi inn cu khar a si cang — Jesuh cu Bawi a si,” tiah a ti. Ka zumhnaq ah hi teinak cu Pathian kha sang tuk in kan biak ruangah a si tiin ka ruah, cun, cu thawk in hi vawlei cunghah thawngtha chim kha fial kan si cang.

TLANG NIH A CHUAHPIMI CAWNPIAKNAK

Tlang in a biapi ngaimi biatak kha kan cawn kan lak khawh.

◆ Tlangpar cawlcanghnaq nih minung pakhat thlennak thil ti khawh thawnnak kha a ngei, asiloah ram pakhat tiang zong in a thlen khawh. Pathian minung hna cu, vanlei i cawisan kan si tikah cun, hi vawlei pi hi a sang deuh le ngan deuh in kan suk kan hlauh khawh.

◆ Tlang pakhat cun kan cawlcangh tikah hmuhnaq kan ngeihmi le kan hmuhmi kha a nganter deuh. Mah nih hin nunnak hmunrawn i kan kal tikah a kan hruai i kan tha a thawnter deuh. Paul nih cun harnak ngan pipi zong kha a tuar khawh, zeicahtiah hmuhnaq a ngeihmi sunparnak nih khan a hruai i cucu a zullhmi a si (Rom 8:18).

◆ Tlangpar (Zion Tlang) cu phak kan i timh ciomi hmun a si. Hebru 12:22-23 nih hitin a kan chimh, “Sihmanhsehlaw nannih nih nan phakmi tlang cu Zion Tlang le a nungmi Pathian khaalipi van Jerusalem, van mi a thongthong in an umnak kha a si. Pathian fapa upa bik bik, vancung ah an min aa tial cangmi hna lunglawm in an i pumhnaq kha nan phan cang. Mi vialte biaceihtu a simi Pathian le minung i sermi hna miding mi thlarau hna sin kha nan phan cang.”

HMUN RAWN CAWLCANGHNAK

Baibal ca chungah hmunrawn timi he aa ralchanmi cu tlang a si ko. Hmunrawn i a duhnaq cu lungretheih harnak, ngaihchiatnak, i ral i dohnaq le a dang harnak hna kha an si. 1Siangpahrang 20 nak ah hmun hnih ah raltuknak kong kha kan rel, cuka ahcun Syria mi hna nih Pathian mi hna doh le tuk ah an ra. A hmasa bik doh tuknak ah, tlang pakhat cunghah anmah nakin a ngan deuh suaumaumi Syria ralkap hna kha an tei hna. Cun Syria pawl nih a voi hnihnaq an i doh i an i tuknak ah cun hmunrawn kha an i thim. Zeicahtiah Israel Pathian cu tlangcung Pathian lawng ah khan an ruah, amah cu tlangcung Pathian lawng a si loh, nelrawn le hmunrawn Pathian lawng zong a si fawn loh, Israel mi hna cu amah a umnak hmunhma bite khan teinak a pek hna. Cu a si caah caang 28 nak ah Bawipa nih hitin a ti. Israel cu teinak ka pek ko lai, Amah kha hmunrawn Pathian zong a si kha hnalhnaq caah!

Hi thlarau lei phunghram hna hi nihin ni tiang Pathian mi hna caah hman a si rih. Khuachia hna nih hin hitin an chim, “Khrihfa mi hna cu tlangpar i an um ah cun kan tei kho hna loh an ti, hmunrawn lawng ah tei khawh an si,” an ti.

Asinain Pathian nih tlangcung Pathian a sinak zong kha langhter a duh — Asinain, Amah cu hmun rawn i Pathian zong a si! Kan nun chung harnak kan tonmi vialte ah Pathian nih teinak a kan pek lai, thluachuah pek a kan duh chel paoh ah teinak cu a kan pek kol.

**HMUN RAWN I RUHRO HNA THLARAU THIHNAK
HMUN LE RUAHCHAN AWK A UM TI LOMI**

Ezekiel dal 37 nak ah profet pa kha hmun rawn pakhat i a rocarmi ruh kong kha hmuhnak an pek. Cucu Pathian nih van lei in sunparnak a pekmi a si, asinain hi kong ah hin, Ezekiel nih cun thlanmual pakhat kha a rak hmuh ve!

Ezekiel 37:11 nak ah Bawipa nih a mi hna kong kha tha tein a chim, zeicahtiah a mi hna nih cun ruahchannak an ngeihmi kha an thlau i thlarau lei ah an thi. Caang 3 nak ah Pathian nih hi ruhromi hna cun ruahchannak an nun thannak caah a um le um lo kha a hal, i profet pa zong nih fimkhur ngaiin a leh i hitin a ti,” Maw Bawipa Pathian, Nangmah nih na hngalh ko.” Thil pakhatkhat ah minung ruahchannak zeihmanh a um lo tikah, Pathian nih cun thil hna kha phundang piin a hmuh ve!

A voi khatnak hi piahtana damternak cu caang 4 nakin aa thawk, Bawipa nih Ezekiel caang 4 nak ah ruh hna sin i bia chim profet a fialnak kha a um. Profet pa nih cun a bia a ngaih ve, cu tikah ruh hna cu an cawl hna i takpum a tungtlang kha an dirh dih. Cucu ruh lawng tein tuahmi takpum tungtlang kha a si, cun tit le vun a hung corh i minung pum ah an i cang dih. a van changtu thil sining cu caang 9 nak ah a um, cuka ah cun Bawipa nih Thlarau thaw in chem hna law a thar in an hung nung than lai a ti. Caang 10 nak a donghnak ah, cu takpum a thi komi hna nih cun thaw an vun chuah i an hung nung, an ke in an hung dir hna i ralkap bu nganpi ah an hung cang. Kan pawngkam i a ummi Khrih pum kha kan zoh tikah, caan tampi ah cun thlanmual pakhat i ruhro in a khatmi bantuk a lo. Hi mi hna cu pehtlah khawh an si loh, thlarau ah an car, a caancaan ah cun ruahchannak zong an ngei loh, an ruahchannak kha a tlaw. Cu tin thil a um caah thil ti khawh thawnnak Pathian bia lawnglawng nih lungthinkhat tein umnak le thazang thar cu a chuahpi khawh. Thlarau sinin a rami thli lawng nih chem hram a kan thawk a hau cang, cu thli nih cun Khrih min in kan chem seh law ralkap bu nganpi bantukin tho than te hna u sih!

Kan hnu kum hlei li lioah khan kan nu le kei cu kan rian ah kan tha a chia. Kan rianuan hawi hna nih hmundang le ram kipah an i thial, Baibal sianginn hmete kan ngeih i sianginn a kai liomi pahlei hnih an um. Cu kan Baibal sianginn hmanh hi khar ding in kan ruah. Asinain Bawipa nih kan sinah sianginn khar lonak kong kha a kan chimh caah, Bawipa bia kha kan zulh i sianginn cu kan khar loh. Cacawn ni hnih ni a voi hnihnak Semester ah Pathian thlarau nih hmuh khawh in ca cawnnak khaan kha thli bantukin a vun chem i a vun

phiah. Kan tlu cio hna i tuang ah kan bawh hna, cun thlarau lei in kan rian kha tuang dingah fial than kan si tikah kan ruh a romi vialte hna cu ralkap bu khat ah an i thleng. A phichuak zoh tikah atu ah Baibal sianginn pa 8 kan ngeih hna i siangngakchia 550 renglo an kai, cu hna zong cu Pathian rian caah aa timmi an si, cu lioah cun Pathian Thlarau nih kan sinah dawh ngaiin a rak cawlcangh lio a si.

BACA HMUN RAWN — NGAIHCHIATNAK HMUN

Salm 84:6 nak nih Baca (baka) hmun rawn kong kha a kan chimh. Hebru holh ah lakmi cafang a si i, baka cu ‘tahnak’ ti hi a si. Baibal nih tah caan a um a ti. (Phungchimtu 3:4). Kanmah zong nih ngaihchiat caan a um i kan cawlcangh pimi chungah aa tel cu kan theih cio ko lai. Asinain Salm 84:5-7 NASV nih Pathian tinhmi tahnak hmun rawn kong cu hitin a sullam a leh: “Nangmah chung i thawnnak le cahnak a chiami le a lungthin chungah Zion kalnak lam pi a chiami hna cu zeitluk indah mi thluachuak an si. Baca hmun rawn an vun lonh in tikhur kha an ser. An tha a thawng chin lengmang i mi vialte nih Zion i Pathian hmaika ah khan an lang an chuak hna.”

A hmasa bik theih kan duhmi cu hi hmun rawn nih a kan hruai ah cun — Zion tlang ah Pathian tu kha tong hna u sih. Tlangpar ah kan kai lai kan ti zongah nelrawn in kan thawk a herh! James 4:10 nak zong nih thlarau in biatak chungah luhnak caah hitin a kan chimh, Bawipa hmai ah khan toidor tein um u law, Amah nih an cawi te hna lai.”

Asinain, A vun changtu ah kan ruah dingmi cu tahnak hmun rawn i saupi um lo dingmi kha a si. Salm 84:6 nih Baca hmun rawn cu kan lanhtak awk a si a ti, Salm 23:4 nak zong nih thihnak thladem a simi hmun rawn in kan chuah awk a si a ti. Kan thinlung zong ah kan camter dingmi cu hmun rawn ah um lo ding kha a si ko — kan i tinhmi cu Zion Tlang hi a si ko (Hebru 12:22). Kan thinlung kha Pathian ah kan chiah i cunglei auhnak kha kan hngah a si ahcun, hmun rawn hna kha lanhtak an herh lai, tahnak hmunrawn zong kha kaltak awkah aa tel ve.

Salm 84:6 nak nih hitin a kan chimh “Baca hmun rawn an lonh in tikhur an ser.” Ngaihchiatnak caan cu Pathian caah kan hman awk a si, cu tikah cun — aa thupmi lunglawmhnak tikhur kha aa hung lai i lung thawnak kan ngei hna lai. Jesuh nih Luka 6:21 nak ah a rak chim bantukin, “Atu i a tapmi hna cu mi thluachuak nan si, zeitintiah nan ni lai.” Hiti tharnak tikhur kan chung i aa sem a puh tikah cun caang 7 nak nih a kan chimh bantukin Zion Tlang i Pathian kan ton hlan lo tiang kan thawng chin lengmang lai.

Mah hi Horatio Spafford nunning a kan hmuhsaktu a si, amah cu Khrihfa a si bu in sihni a tuanmi pakhat a si, fanu dawh pali a ngeih hna. Sianginn khar ti bantuk caan ah a fanu pali hna cu ‘boat’ lawng in khual an tlawng i an lawng kha ti ah a pil caah an pali in an thi. Hika zatlak puicimhnak

an tonnak hmun ah, an pa nih lung a phun i atu i sak lengmangmi hla min thang pakhat kha a tial.

“Ka thlarau ca a tha” timi hla kha a si. Amah pumpak a tahnak hmunrawn in Pathian nih lung thawh lungtharnak kha a pek i cu nih cun million tampi a simi Khrihfa mi hna kha anmah pumpak cio caah thutdir umtuning ah tha a pek hna i a forh hna.

ACHOR HMUN RAWN — RAL TEINAK HMUN

Joshua cauk chungah Pathian mi hna nih an cawlcangh pimi a dang hmunrawn kha a um ve. (Achor) an timi cu Hebru holh a si i lungretheihnak tiah a sullam cu a si, a hnuah cun hi min cu hmunrawn ah a hung cang ve i cuka ah cun Israel mi hna nih an cawlcang i teinak kha an hmuh i an sining ah damnak an hmuh Joshua 7:24-26.

Joshua ralkap hna cu ral tlawmte nih an tei hna zeicahtiah Israel ralkap pakhat nih Pathian duh lonak kha a tuah i a soal. Hebru 12:5-10 nih a kan cawnpiak bantuкин, Pathian nih dinnak chung i luh khawhnak dingah kan ziaza kha a remh. Pathian nih harnak he cawlcangh tinak kha a kan pek, i teinak zong a kan pek, zeicahtiah a kan dawt, i harnak kan tonmi nih khan ngaihchihnak le thiannak ah a kan phakter.

Joshua nih Achan hmunrawn i aa thupmi sualnak piahtana kha a tlianter hnuah, Bawipa nih Israel ralkap hna kha teinak a pek than hna. Mah hi hnu chan tampi ah Bawipa nih Hosea 2:15 ah hitin a chim, Amah nih Ami hna cu ‘Achor’ hmunrawn ah khan a kalpi than hna lai — zeicahtiah cuka hmun ah ‘ruahchannak innka’ a chuahnak ding caah a si.” Zeitik paoh ah harnak le teinak cu kan cawlcanghpi chih pengmi a si, cucu sualnak ruangah khan a si, Bawipa nih ruahchannak innka kha a hun lai i, cucu kanmah caah a si lai i, a thar in ngaihchihnak, thiannak le teinak kha kan hmuh lai (Jude 16:22-30).

Mah harnak hmunrawn nih hin tlangpar ah a kan hrui lai asinain Pathian nih ziaza leiah a kan cawnpiakmi si kha a herh.

Zohchun awakah, USA nih a niam bikmi hmunrawn ah “American Civil War” an timi ram chung ral thawhnak cawlcangh kha a tuah. Cu lioah cun thlanglei America hna cu sal zuatnak in an rum tuk caah chaklei America he an i then, asinain chaklei USA nih cun sal zuatnak cu a ralchan i a doh, asinain anmah zong cu tha tein ngaihchihnak a ngeimi cu an si ve loh. Chaklei USA ralkap hna cu an tam deuh ngai i an hriamnam zong a tha deuh, hi hna nih hin ral tuknak cu an thawk i teinak zong kha a chang tete in an ngei peng, President Lincoln nih cun Pathian nih mipun le ram caah

ral a do loh ti khin a ruah, zeicahtiah sal zuat sualnak kha a tlianter loh. Ral a dih hnuah tawi tein hitin ca a tial. Teinak kan hmuhnak hmun tampi ah miakpi aw nakin a thang deuhmi aw pakhat a um, cu ti ca a tial pah cun a tap, “Ka mi hna kha thlah hna u.’ Mah hi Pathian bia a si kha a hnupi ah kan theih, asinain zomhtaih nihsawhnak he teinak kan hmuh tikah cun ram mi hna nih cun hi thil cu a nganmi le a fekmi nawlpeknak

ah an rel i, an zumh.

Mibu ngan pipi nih khan Pathian kha an nawl i thla an cam, cu an thlacammi cu Pathian bia kha leh i sal luatnak Thwng an thanh tikah sal luatnak ca i min thut kha a si ko, min zong ka thut, “Pathian nih kanmah leiah a tan lo ahcun zeitluk in kan i zuam i ral kan doh zongah kan awngmin lai loh tiah ka zumh.” Tuanbia nih

cun sal hna an luat cang tiin an thanh thawk in awngmin hram kha an i thawk ve i chaklei USA nih teinak a hmuh i a donghnak bik i a phichuak cu ram nih lungthin khatte in um than i lungthin damnak le dinfelnak i tlaihnak kha a chuahter.

REPHAIM HMUN RAWN — SATAN NIH A RALCHANMI HMUN

A donghnak bik hmunrawn kong kan ruah dingmi cu 1Chanrelnak 14:8-17 tiang hi a si. David kha siangpahrang thar in chiti an thuh cangka tein Filistine ralkap pawl nih Rephaim hmunrawn ah an hung doh, Rephaim i a sullam cu Hebru holh in ‘mi ngan pipi hna umnak ti a si.’ Baibal cahlun ahcun, milian pipi timi cu nawl a ngei i Satan thawnnak in a khatmi ti ah ti a si ko nain Baibal cathar a pom i a zummi pa nih cun a doh. Efesa 6:12. David nih raltu a thar hna he a ral sinin an i ton bantuкин Siangpahrang i a hung can tikah kha thil cangmi um kaw, kanmah zong nih Pathian rian ah a thar in kan luh tikah hin, thlarau lei raltuk tanpinak kha a thar in kan ton ve lai. Kan chim cang bantuкин, “A thar mi sinak ah, a thar in Satan,” nih aa phuang ve.

Rephaim cu hmunrawn taktak kha a si i Jerusalem in ni tlak thlanglei ah a ummi a si. Filistine mi hna nih hmunrawn in David doh awk i an rat tikah, hi hmunrawn mingan pipi umnak ah hin ‘camp’ riah hmun an soal. David nih Bawipa kha a kawl, zeicahtiah a hmanmi raltukning kha theih a duh, cuka hmunrawn cun anmah nakin let hnih in tam deuhmi Filistine ralkap hna cu anmah doh ah an ra lang. 1Chanrelnak 14:10-16. Pathian sinin raltuknak ningcang cu a hmu rih lo asinain voi khat a rak hmam balmi a um, cu a rak hman balmi cu (formula) pungsan ah a ser i kha pungsan kha nolh lengmang i zulh awakah aa zuam. David bantuкин Bawipa kha kan herh i raldoh ningcang kha suai thiam kan herh, cucu

muih thawnnak a ngeimi pa he kan i ton tikah hman ding a si lai.

Chan tampi hnuah Baibal hna nih Rephaim hmun rawn kong kha an vun chim than, cuka hmun cu Pathian mi hna nih rawl tlawmte zuunnak caan an ngei lai, Isaiah 17:4-6. Cuka hmun ah cun Satan thil ti khawhnak cu a thawng a cak i, evengelist in rian kan tuannak le kan rian heh tiah kan tuan lenmi zong ah a donhkhanh i hlawhtlin le teinak kha a um loh, a herhmi cu tlangcung cawlcanghnak in Satan kha kan kham a herh. Pathian nih raltuknak i a kan hruai tikah vancung in vanmi hna zongah heh ti ah an vun i chap ve kan sinah an kal ve i David he zong khan a voi hnihnak raldoh ah an kal ti, cu a si caah Satan thil ti khawhnak le thawnnak cu ‘mingan pipi an umnak hmun rawn ah,’ kan tei khawh lai.

Kum tampi lioah Khrihfabu pakhat ah pastor pakhat kha a Khrihfa a dirhnak ah ka rak bawmh ve, amah cu ‘zaazi’ in pastor a tuanmi a si. An pastor taktak cu thla thum khonh la ding a si lai tiah an thanh, asinain pumh dih in kei cu kaa phuak lai tiah a ka chimh. A lung a rawk tuk zeicahtiah Khrihfabu hruaitu a simi, mi tampi hna cu zu an ding dih i a phung chimmi le ruahnak a cheuhmi hna cu theipar zeihmanh a tlai loh, cu tikah Khrihfabu cu an zor chin lengmang i an der chin lengmang ko.

Cu zan ah, thlarau hna nih thleidan thiamnak an ka pekmi thawngin (1 Korin 12:10) hi Khrihfabu hruaitu hna cu zu ritnak in a thawngmi Satan sal ah an can dih kha ka hmuh. Pastor cawnpiaknak le ruahnak tha cheuhmi nih cun a hlan kho hna loh, raltuk tikah hin a herh bikmi cu mi thawng pa temtawn kha a si ko. Kan Bawipa Jesuh zong nih Matthai 12:29 nak ah a fianter cang. Pastorpa cu a rian phuak lo ding in tha ka pek, khunh a hmuhmi caan chung paoh ah keimah he thla kan cam ti lai ka ti, cu lawngah thlarau thur cu kan temtawn khawh lai ka ti rih. Thla kan cam i teinak kan hmuh tikah cun, pastorpa cu a Khrihfabu ah thla thum hnuah a kir than. Tutan hi caan ahcun Pathian thlarau nih hi hruaitu simi hna thinlung kha a hlanh dih i Khrihfabu pi chungah ngaihchihnak le thianhhlimhnak kha a hung tlung colh i Khrihfabu pi chungah i thlennak kha a um. Caan tawite chungah biakinn a rami cu voi dang nak let hnih an si cang i, cu tikah pastorpa zong nih lunglawm thanuam tein a thawng i thil a ti khomi le, teinak a hmu cangmi Khrihfabu cu a hruai hna.

Hika “mingan pipi hna na umnak hmun rawn ah, teinak nganpi kha a pek hna, David nih Rophaim hmun rawn i heh tiah a rak cawlcangh bantuk kha a si ve.

HMUN RAWN HNA SININ CAWN DINGMI

Hika ah hin a biapi ngaimi hmun rawn i cawn dingmi kong kha an i tel.

◆ Khualtlawng pa pakhat nih cun tlangpar nakin hmun rawn ah a caan kha tam deuh a hman. Hmun rawn i na um tikah a sung cangmi, a tumchukmi ah i ruat i chia hlah, 1 Peter 4:12-13; Salm 105:17-19; Rom 8:28.

◆ Hmun rawn hna cu tlang kainak caah a tha bikmi hmun an si peng. Zumhnak he, Pathian he karhlang tuah! Salm 84:5 le 7,2; Korin 5:7.

◆ Hmun rawn cu ti kawl ti hmuhnak ah a tha bikmi hmun a si, Genesis 26:19; Salm 84:6; Salm 104:10. Na hnabei a donghnak hmun rawn ah na nunnak ca i Thiang Thlarau nih a thar in a thlahmi kha kawl tuah!

◆ Hmun rawn in kan chuah a hehr, hmun rawn ah kan um lai lo i kan nung lai, hmun rawn kha kan chuah tak lo ahcun kan thi ko lai. Salm 84:6 le Salm 23:4. Hmun rawn kip nih a sang deuhmi hmun kalnak ah lam an ngei cio. Hosea 2:15; 1 Korin 10:13; Rom 8:35-37. Na umnak ding thlarau lei hmun rawn kha kawl tuah, i cun zeitindah hi hmun in ka chuah lai ti ah Bawipa kha hal tuah, Amah nih lam an hmuhsak lai!

◆ Ka ral pa nih hmun rawn kip ah khan an kan teinak ding cu aa ruahchan, asinain Pathian nih a thawnnak in a kan bawmh ko lai, 1 Siangpahrang 20:28.

Bawipa cu tlangpar lawnglawng ah kan sinah a um loh, Amah cu hmun rawn zong kha a teitu Pathian a si!
